

**«Ω Ξειν', αγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ότι τήδε κείμεθα της κείνων
ρήμασι πειθόμενοι»**

της Ανθής Πέτσα-Σαββίδου

Η αλήθεια για τον αγνοούμενο στρατιώτη, τον γιό, τον πατέρα, τον μικρό αδελφό, την γλυκειά μάνα, δεν είναι ποτέ ευχάριστη. Τα χρόνια που πέρασαν είναι πολλή και ίσως ο ορθολογισμός και η ρεαλιστική αντιμετώπιση να είχαν ψυχανεμίσει την ελπίδα ... Όμως, η αγάπη και η προσμονή για τον άνθρωπο που δεν γύρισε, ήταν πάντα πιο δυνατή, γι' αυτό και μια θέση πάντα έμενε αδειανή, περιμένοντας πως κάποια μέρα θα ερχόταν πίσω αυτός που περιμέναμε... Γι αυτό και η αλήθεια είναι πικρή και σε ξεσκίζει.

Τώρα είναι η ώρα που θάβουμε τους νεκρούς μας. Τώρα οι αριθμοί αποκτούν πρόσωπα. Φυσιολογικές παγωμένες στον χρόνο που σε άηλους υπενθυμίζουν και σε άηλους μιλάνε για πρώτη φορά για το τι έγινε το καταραμένο καλοκαίρι του 1974. Μιλούν για το αίσθημα του καθήκοντος, της ευθύνης, μιλούν για την αυτοθυσία, τον ηρωισμό, το μέγεθος του μεγαλείου τους.

Αλήθεια, μπορείς πραγματικά να δακρύσεις για ένα γεγονός που συνέβη πριν 35 χρόνια και δεν το βλέπεις ως απλός θεατής, ούτε στη τηλεόραση ούτε στον κινηματογράφο, αηλιά το ζεις μέσα από ξεθωριασμένες και παγωμένες στον χρόνο φωτογραφίες, όπου περήφανα παλληκάρια-στρατιώτες και χαμογελαστές γυναίκες και μικρά παιδιά, πόζαραν στον φακό χωρίς να φανταστούν ποτέ το βίαιο τέλος που τους επιφύλαξε η ζωή ούτε πως, το κλικ της φωτογραφικής «άρπαξε» τη δεδομένη στιγμή την αιώνια νιότη τους...

Και κλείνει με την ταυτοποίηση ο κύκλος μιας, για τους πιο πολλούς, σύντομης σχετικά ζωής, σε μια εκκλησία με το πανομοιότυπο μικρό κασελάκι-φέρετρο, με ετεροχρονισμένες κηδείες και επικήδειους...

Κάθε φορά όμως που έρχεται στο φώς μια ταυτοποίηση ηειψάνων, μαρτυρεί κι ένα έγκλημα που διαπράχθηκε. Που ξύνει πηληγές και βγάζει πόνο και ένα μόνιμο παράπονο: Γιατί; Κάθε φορά, ένα όνομα-αριθμός σβήνεται από τον κατάλογο των αγνοουμένων και γράφεται σε ένα σταυρό σε κάποιο κοιμητήριο. Χρόνια ολόκληρα επαναλαμβάναμε τον αριθμό των αγνοουμένων. 1619. Συνηθίσαμε. Λες και είναι μαθηματικοί κώδικες και όχι αντιστοιχίες σε ανθρώπινες ζωές.

Σχεδόν όλοι οι αγνοούμενοι εκτελέστηκαν άνανδρα και εν ψυχρώ μετά την σύλληψή τους. Αδιάψευστη απόδειξη η γνωστή φωτογραφία των 5, που είναι ανεξίτηλα χαραγμένη στη μνήμη όλων μας και που έγινε σύμβολο για την ανεύρεση όλων των αγνοουμένων της εισβολής, δίνοντας μάλιστα ελπίδες ότι βρίσκονται στη ζωή. Πλήν όμως, φευ, ήλθε η στιγμή που και τα οστά των 5 παραδόθηκαν στους δικούς τους για να ταφούν. Βγαλμένα από το πηγάδι στο Τζιάος.